

4 / Novověk

České země

Konec 15. století

ČESKÉ KRÁLOVSTVÍ

– Jagellonci

■ **Vladislav II. Jagellonský**
(1471–1516)

– **1500** byl vydán nový zákoník – **Vladislavské zemské zřízení** – posílení moci šlechty: města ztratila právo hlasovat na zemském sněmu

– **Dalibor z Kozojed** – podpořil vzpuru poddaných na sousedním panství, byl uvězněn a popraven

Evropa a svět

PYRENEJSKÝ POLOSTROV

■ **1492** vojsko **Isabelly Kastilské a Ferdinanda Aragonského** dobylo Granadu

■ Španělé vyhnali Židy a později i arabské obyvatelstvo nazývané Maurové

■ inkvizice soudila ty, kdo nechtěli přestoupit na křesťanskou víru

Konec 15. století – Kultura

pozdní gotika, v Itálii renesance

Architektura: pozdní = vladislavská, jagellonská gotika (Vladislavský sál, Prašná brána, chrám sv. Barbory v K. Hoře, ...) –

Benedikt Rejt

• **Matěj Rejsek**

Malířství:

Mistr svatojiřského oltáře

Architektura:

L. B. Alberti

Sochařství:

Mistr Pavel z Levoče •

Andrea Verrocchio

Malířství:

Jan van Eyck • **Leonardo da Vinci** • **Sandro Botticelli** •

České země

Cestovatelé:

- **Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic** 1490–91
Jeruzalém, Káhira, Tunis,
- **Martin Kabátník** 1491–92
Káhira

16. století

- **Ludvík Jagellonský** (1516–1526)
– spor mezi městy a šlechtou zmírnila **Svatováclavská smlouva** (1517) – města znovu získala právo hlasovat a šlechta mohla hospodářsky podnikat.
– *Kludián* (1. mapa Čech)
– bitva u Moháče
- **1526 nástup Habsburků na český trůn**
- **Ferdinand I. Habsburský** (1526–1564)
– **1547 první stavovský odboj** (čeští stavové odmítli bojovat proti jednotě šmalkandské) • potrestání měst (hospodářsky a zlomení politické moci – vzdát se pozemkového majetku a městských práv • odevzdat zbraně • platit daň z výroby a prodeje piva a zaplatit pokutu • vůdci odboje potrestání

Evropa a svět

Objevitelé a dobyvatelé:

- 1488 **Bartolomeo Diaz**
– objevil mys Dobré naděje
- 1492 **K. Kolumbus**
– doplul do Ameriky
- 1498 **Vasco da Gama**
– Indie

Katolická církev:
pokračující rozkol

Reformace:

- vznik nekatolických církví
– luteráni, kalvinisté, ...
- **1517 Martin Luther**,
německá selská válka
- **1547** válka císaře **Karla V.**
proti jednotě šmalkandské
(spolek německých
nekatolických šlechticů
a měst proti katolíkům)
- **1555 Augsburský
náboženský mír** = „čí země,
toho náboženství“

Protireformace

- **1540:** založení jezuitského řádu

ANGLIE:

- Tudorovci – **Jindřich VIII.** (1509–1547)
– reformace: vytvořena
anglikánská církev: hlavou
církvě král • bohoslužba